

Prof. dr hab. Bogdan W. Mach
Instytut Studiów Politycznych PAN
Warszawa
15.8.2024

**Recenzja dorobku wskazanego jako osiągnięcie naukowe oraz opinia w
zakresie innych osiągnięć naukowo-badawczych
dr Kamila Łuczaja w związku z postępowaniem habilitacyjnym**

Wprowadzenie

Recenzję przygotowałem kierując się Poradnikiem „*Recenzje w postępowaniach o awans naukowy*” (Rada Doskonałości Naukowej, 2022). Moja opinia wydawana jest w sytuacji braku konfliktu interesów. Nie współpracowałem z dr Łuczajem naukowo i nie znam go osobiście.

Dr Łuczaj uzyskał doktorat w zakresie socjologii w roku 2016 w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, na Wydziale Filozoficznym w Instytucie Socjologii. Podstawą procedury była rozprawa *Gust estetyczny a reklama prasowa. Analiza kulturowa i ewolucjonistyczna na przykładzie Polski* przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Janusza Muchy. Dr Łuczaj, w roku 2015, odbył też w Uniwersytecie Jagiellońskim interdyscyplinarne studia doktoranckie poświęcone problematyce „Society – Environment – Technologies”. Od października 2022 r. jest adiunktem na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Jako adiunkt pracował też w latach 2016-2021 w Kolegium Mediów i Komunikacji Społecznej Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Do charakterystyki formalnego zatrudnienia warto dodać, że od roku 2019 dr Łuczaj jest aktywnym członkiem Komitetu Badań nad Migracjami PAN.

I. Recenzja cyklu artykułów naukowych wskazanych jako osiągnięcie naukowe (art. 219 ust.1 pkt 2b Ustawy)

Cykl artykułów wskazany przez dr Łuczaja jako główne osiągnięcie naukowe w ramach procedury ubiegania się habilitację ma tytuł *Kariery akademickie a status mniejszościowy. Analiza biografii migracyjnych i trajektorii klasowych*. Składa się na niego 13 artykułów opublikowanych w latach 2019-2023. Cykl ten łączy w sobie (a) celowo zorientowane na zakres podjętych analiz empirycznych, systematyczne nawiązania do teoretycznych perspektyw badawczych, które w socjologii kultury, edukacji, migracji i mobilności społecznej nawiązują do statusów mniejszości na posegmentowanych globalnych rynkach edukacji i wiedzy, (b) obszerną jakościową analizę danych z oryginalnych badań podporządkowanych autorskiemu podejściu do znaczenia i konsekwencji edukacyjnych statusów mniejszościowych w migracji przestrzennej i mobilności społecznej, (c) przegląd i interpretacje empirycznych wyników innych badaczy, używanych przez habilitanta w dokumentowaniu *state of the art* w interesującym go obszarze empirycznych badań nad statusami mniejszościowymi. Te trzy perspektywy tworzą, w prezentowanym cyklu, bardzo dobrze zaprojektowaną, koherentną intelektualną strukturę, w której z różnych perspektyw poddano analizie znaczenie i konsekwencje edukacyjno-naukowych statusów mniejszości w kształtowaniu i rozwoju kariery akademickiej.

Merytoryczną zawartość cyklu najlepiej definiuje, z kolei, systematycznie obecne w każdym z artykułów podkreślanie wagi i znaczenia woluntaryzmu, pragmatyzmu, kontyngencji, dyskomfortu i niepewności, które w strategii i działania jednostek i instytucji na peryferyjnych rynkach szkolnictwa wyższego i nauki wnoszą skorelowane ze sobą globalne trendy zmian w pracy, komunikacji i praktykach społeczno-kulturowych. W kolejnych artykułach cyklu Autor, w odniesieniu do zagranicznej migracji na rynek polskich instytucji naukowych i mobilności na nim polskich naukowców pochodzących z „klas ludowych, bada te strategie i działania oceniając związane z nimi zagrożenia i szanse. Zwraca przy tym systematyczną uwagę na praktyczne znaczenie swych wyników i ich aplikacyjne możliwości. Dwa rodzaje analizowanych przez niego statusów mniejszościowych stają się w ten sposób dwoma „punktami obserwacyjnymi, z których Autor ocenia peryferyjne rynki produkcji wiedzy i wskazuje na ich wyraźną odmienną w stosunku do rynków dominujących.

Warto podkreślić, że przedstawiony cykl jest zwarty również w sensie chronologii i publikacyjnej dostępności – wszystkie teksty zostały opublikowane w okresie czterech lat w znaczących a czasem bardzo znanych czasopismach z „listy ministerialnej”. Dobrze to świadczy o systematyczności i dobrym kierunkowym uporządkowaniu, które dr Łuczaj umiał wprowadzić na ścieżkę swej kariery naukowej. Na cykl składają się następujące artykuły (w nawiasach czasopisma, w których je opublikowano i data publikacji):

Foreign-Born Scholars in Central Europe: a Planned Strategy or a “Dart Throw”? (Journal of Higher Education Policy and Management 2019),

Conceptualising the academic periphery: the case of Eastern European academic systems (Globalisation, Societies and Education 2020),

How Academics outside Global Research Centers Challenge Limitations in Access to Scholarly Literature (Portal. Libraries and the Academy 2020),

Are you crazy? Why are you going to Poland?’ Migration of Western Scholars to Academic Peripheries (Geoforum 2021),

Institutional motivations for hiring international academics in Poland (International Journal of Educational Management 2021),

Doznawanie klasy w perspektywie mikrosocjologicznej. Przypadek pracowników naukowych (Przegląd Socjologii Jakościowej 2021),

Overworked and Underpaid: Why Foreign-Born Academics in Central Europe Cannot Focus on Innovative Research and Quality Teaching (Higher Education Policy 2022),

Creative class in the borderlands? The case of commuting scholars in Poland (Creativity Studies 2022),

English as a lingua franca? The limits of everyday English-language communication in Polish academia (English for Specific Purposes 2022),

Academic Migration to Poland: Policies and Paradoxes (Science, Technology and Society 2023),

Social class as a blessing in disguise? Beyond the deficit model in working-class and higher education studies (Equality, Diversity and Inclusion 2023),

Łuczaj, K. (2023). *The Less Miraculous. Conceptualising social mobility in post-communist academia* (Pedagogy, Culture & Society 2023),

Upwardly Mobile Biographies. An analysis of turning points in the careers of working-class faculty (Advances in Life Course Research 2023).

Przedstawiony cykl oceniam bardzo pozytywnie – ta ogólna ocena została już wyrażona w uwagach przedstawionych przed enumeracją jego zawartości. Podstawą mojej pozytywnej oceny są w szczególności następujące, kolejne wnioski (kolejność nie oznacza hierarchii) z lektury poszczególnych elementów cyklu i opinia o znaczeniu cyklu jako tematycznej całości.

Po pierwsze, wspomniane już, przegląd, ocena i sposób wykorzystania relewantnych teorii, sposób przeprowadzenia i prezentacji własnych badań empirycznych oraz odwoływania się do wyników empirycznych innych badaczy, tworzą strukturę nie tylko koherentną, ale także kompletną w tym sensie, że w tych trzech obszarach autorskim nawiązaniom i autorskim rozwiązaniom niczego, jak mi się wydaje nie brakuje. Nie oznacza to oczywiście, że nie można ich w niektórych szczegółach krytykować – o tym kilka zdań później.

Po drugie, ważny wkład w socjologię rynków edukacji, nauki i wiedzy wnosi unifikująca cykl i dobrze uzasadniona na polskim przykładzie teza, że na rynkach peryferyjnych, naukowo-akademickiego statusu mniejszościowego, zarówno w sensie (a) między-krajowej migracji do systemu szkolnictwa wyższego, jak i (b) pochodzenia z „klas ludowych”, nie można interpretować w kategoriach teoretycznych i terminologicznych typowo wykorzystywanych charakterystyce centrum światowego systemu edukacji i wiedzy. Przykładowo, ani przyczyny, ani przebieg, ani konsekwencje zagranicznej migracji naukowej na polskie uczelnie nie dają się trafnie analizować w perspektywie „brain drain/brain gain” czy „kreatywnego transferu”. Polscy profesorowie pochodzący ze środowisk „ludowych” nie opowiadają, z kolei, nagminnie o Janku Muzykancie, dyskryminacji i nie są ani dobrymi przykładami ani dobrymi misjonarzami „new working class studies”. Analizy systemów edukacji i wiedzy w szerszej (np. międzynarodowej) skali mogą i powinny bezpośrednio odwoływać się do takich wyników „z peryferii”. Podobnie jest z innymi ważnymi udokumentowanymi tezami analizowanego cyklu, które „ślą” jasny przekaz o specyfice rynków peryferyjnych. Dr Łuczaj zwraca na przykład uwagę na „marginalizację bez intencji dyskryminacji”, na obiektywną i postrzeganą (czasem jako przeszłe formatywne doświadczenia) prekaryzację nieidącą często w parze z osobistym poczuciem zawodu, upośledzenia i pracowniczego dyskomfortu. Uwagi dr. Łuczaja o

prekaryzacji przypomniały mi cykl habilitacyjny dr hab. Dominiki Polkowskiej, która pod tym kątem badała (jakościowo) migrantów z Ukrainy, kierowców Ubera, rowerzystów Glovo i innych uczestników pracy platformowej. Prekaryzacja bez stresu, nawet łączona z różnie rozumianym poczuciem pewnej swobody i wolności, to wątki, które można by z dużą intelektualną korzyścią porównawczo prześledzić w obu cyklach habilitacyjnych.

Po trzecie, cykl dr Łuczaja cechuje bardzo wysoka jakość stosowanej metodologii badawczej – teoretycznie ugruntowanych badań jakościowych. Pewne procedury (na przykład doboru i docieranie do przypadków) można, jak w każdym zastosowaniu analiz jakościowych krytykować, ale zasadnicze znaczenie ma bardzo dobra praktyczna znajomość specyfiki i technologii badań jakościowych. Empiryczne analizy dr. Łuczaja wynikają jasno z jego teoretycznego planu i badawczych celów, dokumentują zarazem dużą staranność w dążeniu do generalizujących wniosków. Cenne wydały mi też w cyklu elementy metaanaliz dokumentujących pośrednio nowatorstwo typologii i konceptów proponowanych przez Autora a także elementy analizy instytucjonalnej (na podstawie wywiadów z wysokiego szczebla managerami instytucji naukowych) Te wyjścia poza analizy, w zasadzie, biograficzne, dobrze ilustrują kompleksowość badań Autora.

Po czwarte, wszystkie artykuły cyklu mają bardzo jasne osadzenie w teoretycznych konceptualizacjach statusów mniejszościowych. Najważniejszymi podstawami są Bourdieu i władza symboliczna, ale Autor kompetentnie wychodzi poza ten obszar w kierunku innych bardziej współczesnych koncepcji i terminologii. Za mało uwagi, oprócz definicyjnego przywołania, poświęca jednak na przykład samej koncepcji i historycznemu znaczeniu prac Wirtha i ogólnie konfliktowo/integracyjnej perspektywie w analizach mniejszości. W swych teoretycznych wyborach Autor jest selektywny. Mamy tu jednak do czynienia z selektywnością w dobrym znaczeniu - będącą wyrazem oryginalności badacza, który ma już swój teoretyczny „background” i tworzy plany badań definiujące jego indywidualną ścieżkę zamierzonej kariery.

Po piąte, cykl opublikowano w zdecydowanie przeważającej mierze po angielsku, co bez wątpienia pozytywnie wpłynie na jego znaczenie i wkład w międzynarodową

naukę, w tym na możliwości inspirowania bądź wykonywania porównawczych analiz.

Po szóste, uważam, że Autor słusznie nie stara się bezpośrednio wchodzić w klasyczne i współczesne problemy nierówności na międzynarodowym poziomie makro – choć słusznie, jak sądzę, pozostając na poziomie mikro i mezo, twierdzi, że jego wyniki mają duże znaczenie i dla tej problematyki, w szczególności dla dystynkcji centrum-peryferie. Zainteresowanie porównaniami w dużej ilościowo międzynarodowej skali jest jednak ważne niezależnie od problemu „centrum-peryferie”, ponieważ wbrew „siłom globalizacji”, polityki zwalczania nierówności bardzo się pomiędzy krajami różnią, a postulowane globalizacyjne wpływy na krajową nierówność wydają się być w przewidywaniu krajowych profili raczej „lokalnym błędem” niż ich uogólnionym przyczynowym składnikiem. Wiele porównawczych analiz międzykrajowych świadczy o tym, moim zdaniem, całkiem wyraźnie (np. współczesna klasyka w tego typu badaniach mobilności międzygeneracyjnej, Erikson i Goldthorpe, 1994 czy Breen i Mueller, 2020, których Autor nie cytuje). W którymś momencie swej pracy naukowej Autor będzie, jak sądzę, musiał się z tym problemem zmierzyć – może się wtedy bardziej substancyjnie odwołać do prac redaktorów *Advances in Life-Course Research* (Mayer, Huinink, i inni, i szereg prac cytowanych przez nich), w którym drukował. Są to dobre przykłady wspierania się dużej skali badań ilościowych w tradycji life course i badań jakościowych. Są też polskie przykłady. Między nimi książka *Otwierając głowy. Migracje i kompetencje społeczne* profesor Izabeli Grabowskiej o „przekazach migracyjnych” Jest ona bardzo dobrym przykładem pracy, w której problem sprawczości (sporo o jej niskim poziomie i degeneracji pisze habilitant w cyklu) jest twórczo analizowany w przekrojach mikro-makro i ilość-jakość. (Habilitant cytuje w cyklu tylko jeden artykuł współautorstwa prof. Grabowskiej sprzed wielu lat).

Po siódme, kontynuując powyższy wątek. Ciekawe są w cyklu uwagi o poszczególnych fazach (stadiach, tranzycjach) w przebiegu życia polskich profesorów z klas ludowych. W szczególności o odchodzeniu, powrocie i dochodzenie do akceptacji i afirmacji własnej tożsamości. Widzę w tych opisach wiele dobrych mikro-ilustracji, które mogłyby pomóc w rozwijaniu „racjonalnych koncepcji mobilności” (np. zawodowej, ale i klasowej, Goldthorpe, Breen), w

których podkreśla się, że w ramach lepiej lub gorzej wykrystalizowanych strategii, ludzie podejmują racjonalnie uwarunkowane decyzje (np. że na różne sposoby nie opłaca się iść „w górę”, że przede wszystkim trzeba się starać, by „nie spadać w dół”, itp). Wątek racjonalnie (co oznacza zawsze także kulturowo) motywowanych strategii pojawia się w cyklu, przede wszystkim w interesującym kontekście „domykania” przez jednostkę jej osiągnięć na kolejnych etapach biografii. To cenna perspektywa, która może być punktem wyjścia dla myślenia o racjonalności procesów decyzyjnych w większej, dłuższej całości autobiograficznie ujętych „przebiegów życia” jednostki – taka perspektywa miałaby oczywiste znaczenia także w interpretacjach makrosocjologii mobilności.

Po ósme, dużej wartości cyklu dopatruję się w tym, że – jak pisałem we Wprowadzeniu - przekonująco unifikuje go merytoryczna koncentracja na problematyce różnorodnych, wpływających na „przebiegi życiowe”, kontyngencji obecnych w warunkach, działaniach i decyzjach na peryferyjnych rynkach szkolnictwa wyższego i nauki. Wielowymiarowa przypadkowość decyzji, nieoczekiwane wydarzenia, niewiedza, niedorozwój instytucji, marginalizacja i dyskryminacja, uzależnienie od rodzinnych ścieżek, przesadne wiara (a częściej) niewiara w siebie, we własne kompetencje i możliwości, to elementy szerokiego dynamicznego portretu, którego ramami są status peryferii i status mniejszości. W mojej opinii ten portret bardzo dobrze Autorowi wyszedł. Nie wymaga teraz kopii, wymaga jednak co najmniej szkicu szerszego obrazu.

Po dziewiąte, uwagi Autora o „autobiograficznym przeżywaniu” „klasowości” i awansu społecznego mają znaczenie dla szerszych, ilościowych (ciągle żywych pomimo wielu prognozowanych śmierci klas) empirycznych badań nad klasami i „klasowością”. Uzupełnienie tych badań o systematycznie jakościową perspektywę z jednego choćby rynku peryferyjnego jest/byłoby istotnym wkładem w międzynarodową socjologię nierówności.

Po dziesiąte i ostatnie, oryginalne i kreatywne wydało mi się spojrzenie na polski system nauki oczami zarówno osób z zagranicy jak i lokalnych jego uczestników. Taka podwójna perspektywa (uwzględniająca także w tym przypadku dane ze Słowacji) może „otwierać głowy” na nowe konceptualizacje i nurty badań.

Przechodząc do podsumowania, zgadzam się z habilitantem, że jego cykl wnosi wkład w socjologię szkolnictwa wyższego, migracji i kultury. Oceniam ten wkład bardzo pozytywnie jako realny i znaczący w odniesieniu do nauki krajowej i jako potencjalnie ważny dla międzynarodowego środowiska socjologów aktywnych w tych trzech obszarach socjologii i innych nauk społecznych. Cykl wnosi, moim zdaniem, największy wkład w socjologię polskiego systemu szkolnictwa wyższego dokumentując nowatorsko empiryczną rolę i znaczenie istniejących w nim statusów mniejszościowych a zarazem dostarczając zarówno teoretycznych uzasadnień i interpretacji osiągniętych wyników jak i ocen ich praktycznego znaczenia wraz z zaleceniami aplikacji. Traktując Polskę jako przykład systemu na peryferiach cykl ma znaczenie dla międzynarodowych analiz systemów peryferyjnych. Wyniki dr. Łuczaja wnoszą też inspirujący wkład w badania nad migracjami i kulturowymi aspektami klasowości „dotykając” w ten sposób ogólnej (w tym typu makro) problematyki nierówności i mobilności społecznej. W odniesieniu do tych obszarów badań znaczenie wkładu dr Łuczaja będzie jednak, jak przypuszczam, mniejsze niż w odniesieniu do socjologii rynków nauki i wiedzy, a możliwości praktycznych aplikacji w tych obszarach bardziej ograniczone. Cykl składa się ze spójnych merytorycznie, przemyślanych i przekonujących tekstów. Ma silne, autorsko ujęte, podstawy teoretyczne i odnosi się empirycznie do ważnych problemów i zagadnień. Umiejętnie stosuje właściwą dla przedmiotu badań metodologię naukową. Zawiera dobrze udokumentowaną wiedzę empiryczną o praktycznym znaczeniu. Stwierdzam, w konsekwencji dotychczasowych uwag, że przedstawiony cykl artykułów wnosi istotny i znaczący wkład do nauk socjologicznych, w szczególności do subdyscypliny socjologia nauki i szkolnictwa wyższego.

II. Ocena zakresu aktywności naukowej – w tym dorobku publikacyjnego niewchodzącego w skład cyklu recenzowanego wyżej

1. Dorobek publikacyjny.

Według materiałów we wniosku, „postdoktorancki” dorobek dr Łuczaja obejmuje od roku 2016 trzy książki (jedna, w której jest jedynym autorem, po angielsku) i dwadzieścia dziewięć artykułów (nie licząc cyklu) i sześć rozdziałów. W

najnowszym numerze *Kultury i Społeczeństwa* (2024) czytałem niedawno jego nowy, nieuwzględniony w wykazie, dobry artykuł na temat Internetowych dyskusji o Ukrainie.

Oceniam ogólnie cały ten dorobek pozytywnie. Książki, szczególnie *Osiadłe ptaki. Urodzeni za granicą pracownicy polskich instytucji* (2020, czterech autorów) i *The Biographical Experience of Entering the Academic Profession. Popular-Class Lecturers at the Post-Socialist University*, 2023, autorska) są syntetycznymi, ale obszernymi i rozbudowanymi o problemy aplikacyjne, podsumowaniami badań przedstawianych w cyklu. Obie książki cechują wysokie standardy badań naukowych, ale są też dobrą lekturą dla każdego inteligentnego czytelnika zainteresowanego socjologią.

Z artykułów i rozdziałów, które również jako całość reprezentują wysoki poziom naukowy i koherentnie dotyczą wymienianych już przeze mnie kolejnych obszarów zainteresowania habilitanta (i jego współpracowników), najbardziej cenne wydały mi się dwa artykuły w *Studiach Socjologicznych* i artykuł w *Studiach Krytycznych* o Bourdieu, klasowości, doświadczeniach awansu społecznego, etykietowaniu i autoidentyfikacjach klasowych i dlaczego nie chcą wracać do Polski polscy naukowci emigranci. Za bardzo ważny uważam też artykuł (Tobiasiewicz, Łuczaj, 2023) *Hakowanie systemu. O mobilizowaniu zasobów i strategiach działań akademików wywodzących się z klas ludowych* (Człowiek i Społeczeństwo, 2023). Teksty, te moim zdaniem twórczo rozwijają szereg zagadnień i inspirują do następnych badań. Dorobek ten jest obszerny. Po zapoznaniu się z nim nie mam wątpliwości, że reprezentuje on poziom odpowiadający wymogom habilitacji. Stanowi on częściowo fragment fundamentu omówionego cyklu i jego pozytywna ocena wpływa także z pozytywnej oceny tego cyklu.

2. Wystąpienia na konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz organizowanie konferencji

To bardzo mocny punkt dorobku dr Łuczaja. Po uzyskaniu stopnia doktora (od roku 2016) uczestniczył z referatami w 31 konferencjach, w tym dwa ważne referaty wygłosił na ostatnim Światowym Zjeździe Socjologicznym w roku 2023. Większość referatów wygłosił po angielsku. Nie wspomina o organizowaniu konferencji po doktoracie

3. Uczestnictwo w pracach zespołów badawczych finansowanych w drodze konkursów, funkcje w tych projektach

Osiągnięcia dr Łuczaka w tym zakresie można uznać za wysoce zadawalające biorąc pod uwagę aktualną fazę jego rozwoju naukowego. Bierze aktualnie udział w dwóch grantach. Po doktoracie realizował lub realizuje sześć ważnych grantów – w tym w czterech jest/był kierownikiem (w jednym obecnie). To znaczący i spójny dorobek.

4. Członkostwa i funkcje w towarzystwach naukowych

Dr Łuczak jest właściwym człowiekiem na właściwym miejscu, gwarantującym, że polska socjologia kultury badająca szkolnictwo wyższe i aspekty migracji i nierówności statusowych będzie otwarta na światowe osiągnięcia i będzie się do nich przyczyniać - habilitant jest aktywnym członkiem International Sociological Association, European Sociological Association oraz Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

5. Staże

Dorobek ten, moim zdaniem, jest całkowicie zadawalający. Na szczególną uwagę zasługuje staż w Cambridge (9 miesięcy w roku 2021). Warto podkreślić, że w trakcie staży dr Łuczaj realizował własne projekty, które były wynikiem wygranych konkursów na granty.

6. Udział w pracach redakcji

Dr Łuczaj jest sekretarzem redakcji *Studia Migracyjne-Przegląd Polonijny* oraz członkiem Rady Redakcyjnej *International Journal of Contemporary Management*.

7. Pisanie recenzji tekstów naukowych

Nie mam zastrzeżeń. Dr Łuczaj wymienia tylko pięć własnych tekstów recenzyjnych, ale jest też recenzentem dla 15 czasopism polskich i zagranicznych – w tym dla *Studies in Higher Education*.

8. Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych

Najwyżej oceniam kierownictwo dr Łuczaja (od 2023) w międzynarodowym zespole realizującym projekt „Doświadczenia przyjmowania ukraińskich uchodźców we własnym domu. Socjologiczna analiza fenomenu polskiej gościnności”, finansowanym z Grantu Interwencyjnego NAWA. Niewspomniane w dokumentach wniosku najnowszy artykuł w *Kulturze i Społeczeństwie* oraz inne wymienione we wniosku referaty/teksty przekonują mnie, że mamy tu do czynienia z ważnym międzynarodowo/unijnie projektem.

9. Uczestnictwo w gremiach oceniających aplikacje o granty

Ponieważ habilitant był/jest recenzent w ważnym programie Unii Europejskiej COST (2021-2024), dorobek ten można uznać za zadawalający.

III. Współpraca z otoczeniem społecznym

Nie mam zastrzeżeń. Dr Łuczaj ma kontakty z lokalną administracją, jest wytrwałym i sprawnym popularyzatorem nauki i dobrym dydaktykiem,

IV. Wskaźniki naukometryczne

Biorąc pod uwagę znany mi poziom tych wskaźników w polskiej socjologii oraz etap w rozwoju kariery naukowej dr Łuczaja, uważam, że jego wskaźniki sytuują go ponad wartościami oczekiwanymi (przeciętnymi). Cytowania wg GS to 323. Sporo

jest w profilu dr Łuczaja autocytowań według WoS. Wiem z doświadczenia, że często zdarza się tak, w bardzo dobrych dorobkach, silnie skoncentrowanych na prezentacji wyników własnych projektów badawczych. W takiej sytuacji nie jest to dla mnie (do pewnego czasu w rozwoju kariery naukowej) nic negatywnego. Indeks Hirscha wg GS wynosi znaczące 9. Punkty ministerialne trudno interpretować i cenić sobie, gdyż ich listy zawierają dużo rozstrzygnięć niezrozumiałych dla osób dobrze znających poszczególne dyscypliny naukowe. Takim przykładem zaledwie 70-punktowego pisma jest dla mnie interdyscyplinarne *Advances in Life Course Research*, w których dr Łuczaj opublikował artykuł *Upwardly mobile biographies. An analysis of turning points in the careers of working-class faculty* (pozycja 13 w cyklu).

KONKLUZJA

Moja recenzja przedstawionego cyklu artykułów dr Łuczaja jest zdecydowanie pozytywna. Jest on autorskim dziełem spójnym, oryginalnym, potencjalnie inspirującym szersze środowiska naukowe w kraju i zagranicą. Wnosi ono znaczący wkład do socjologii – w największym stopniu do socjologii szkolnictwa wyższego i akademii. Pozytywna jest także moja ogólna ocena w zakresie pozostałego dorobku naukowego dr Łuczaja, w którym na szczególną uwagę zasługuje nie tylko satysfakcjonujący, wysoki poziom analizy naukowej, ale także bardzo cenna spójność i kumulatywność całości zainteresowań i osiągnięć na ścieżce ku habilitacji i wokół niej. Za całkowicie odpowiadające wymogom habilitacji uważam jego zaangażowanie w krajowy i międzynarodowy świat konferencji i grantów oraz w inne organizacyjne formy życia naukowego, w tym w relacje nauki z otoczeniem społecznym. Wskaźniki naukometyczne sytuują dr Łuczaja, w mojej opinii, w górnych obszarach rozkładu charakterystycznego dla osób habilitowanych w polskiej socjologii. W związku z powyższym, stwierdzam z przekonaniem, że dr Kamil Łuczaj spełnia wszystkie warunki wymagane dla kontynuowania postępowania habilitacyjnego.

Prof. dr hab. Bogdan W. Mach
Instytut Studiów Politycznych PAN
Warszawa, 15.8.2024